

ΜΥΛΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗ - ΑΛΤΙΝΑΛΜΑΖΗ

Παρέμβαση του ΤΕΕ/ΤΚΜ προς τον νέο Υπουργό Πολιτισμού

Τη μεσολάβηση του νέου υπουργού Πολιτισμού Γ. Βουλγαράκη, ζητάει με έγγραφό της η Δ.Ε. του ΤΕΕ/ΤΚΜ, προκειμένου το βιομηχανικό συγκρότημα του Μύλου Χατζηγιαννάκη - Αλτιναλμάζη να χαρακτηριστεί διατηρητέο σχεδόν στο σύνολό του, όπως γνωμοδοτεί το Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας και η αρμόδια Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Κ. Μακεδονίας.

Το έγγραφο που εστάλη στις 24/2/06 αναφέρεται και γενικότερα σε θέματα προστασίας της σημαντικής βιομηχανικής κληρονομιάς της Θεσσαλονίκης και των προσπαθειών που καταβάλλει το ΤΕΕ/ΤΚΜ για τη συντήρηση και ανάδειξή τους.

Το κείμενο του εγγράφου έχει ως ακολούθως:

«Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας σας εύχεται καλή επιτυχία στο έργο που αναλαμβάνετε στο Υπουργείο Πολιτισμού, στο οποίο θα είμαστε ευτυχείς να συμβάλλουμε.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ, ως εκπρόσωπος του τεχνικού κόσμου και ως σύμβουλος της Πολιτείας, προσπαθεί με κάθε τρόπο να βοηθήσει προς την κατεύθυνση της προστασίας και της σωστής αξιοποίησης της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς. Για το λόγο αυτό απευθυνόμαστε στο ΥΠ.ΠΟ. για ένα θέμα εξαιρετικά σημαντικό, που αφορά στην προστασία και ανάδειξη της βιομηχανικής κληρονομιάς της πόλης μας.

Η Θεσσαλονίκη ιδιαίτερα μετά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, έως τις πρώτες δεκαετίες του 20ου εξελίχθηκε σε μητρόπολη της βιομηχανικής μας ανάπτυξης. Στην πόλη εγκαταστάθηκαν πολυάριθμες και ποικίλες βιομηχανικές δραστηριότητες, πρωτοποριακές για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, οι οποίες έδωσαν τεράστια ώθηση στην οικονομική εξέλιξη της περιοχής και εργασία σε χιλιάδες ανθρώπους. Χαρακτήρισαν και εξακολουθούν να χαρακτηρίζουν τον ιστό της πόλης ως τοπίο και συστατικά στοιχεία του, λόγω του μεγάλου μεγέθους και της επιβλητικής αρχιτεκτονικής τους. Τα περισσότερα από αυτά τα βιομηχανικά συγκροτήματα στέκουν σήμερα εγκαταλελειμμένα και υποβαθμισμένα.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ αναγνωρίζοντας την κρισιμότητα του θέματος διοργάνωσε το 2005 ημερίδα για την διαχείριση της βιομηχανικής κληρονομιάς με κεντρικό θέμα το Βιομηχανικό Συγκρότημα ΦΙΞ.

Το ζήτημα που κυριάρχησε είναι, με ποιόν τρόπο το συγκρότημα ΦΙΞ και γενικά όλα τα εγκαταλελειμμένα βιομηχανικά συγκροτήματα της πόλης, που αποτελούν σήμερα στην πλειονότητα τους ιδιωτικές ιδιοκτησίες, θα διατηρήσουν τον ιστορικό τους χαρακτήρα, θα αποτελέσουν εκ νέου χώρους που θα ευνοούν την μελλοντική τους ανάπτυξη και θα παραμείνουν αρχιτεκτονικά αξιόλογα, αφενός με την διατήρηση των αυθεντικών τους στοιχείων και αφετέρου με την προσθήκη σύγχρονης ενδιαφέρουσας και συμβατής αρχιτεκτονικής σε αυτά, έτσι ώστε η αξιοποίησή τους να αποφέρει και τα αναμενόμενα οικονομικά οφέλη στους ιδιοκτήτες τους.

Η εντυπωσιακή συμμετοχή του κοινού στην ημερίδα είναι ενδεικτική του γεγονότος ότι το θέμα βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος και ότι η επίλυσή του αποτελεί ζήτημα άμεσης προτεραιότητας.

Σήμερα, επανερχόμαστε στο θέμα με αφορμή το βιομηχανικό συγκρότημα του Μύλου Χατζηγιαννάκη - Αλτιναλμάζη, γνωστό στην πόλη για την πρότυπη αποκατάσταση και αξιοποίησή του, ως «Μύλος - κέντρο πολιτισμού και ψυχαγωγίας». Το εν λόγω συγκρότημα αποτελεί μια πολύ σημαντική μαρτυρία για την νεώτερη αρχιτεκτονική των βιομηχανικών κτιρίων στον βορειοελλαδικό χώρο, κατά την περίοδο του μεσοπολέμου. Το 2004 πυρκαγιά κατέστρεψε το εσωτερικό του πολυώροφου κτιρίου, μετά από 10 χρόνια επιτυχούς λειτουργίας, γεγονός που προκάλεσε την ευαισθητοποίηση των αρμόδιων φορέων, του τεχνικού κόσμου και των πολιτών, για την άμεση προστασία του βιομηχανικού αυτού συγκροτήματος.

Με έκκληξη πληροφορηθήκαμε την απόφαση χαρακτηρισμού του συγκροτήματος του «Μύλου» από το Υπουργείο Πολιτισμού, σύμφωνα με την οποία χαρακτηρίζονται ως διατηρητέα μόνο τα τέσσερα από τα δέκα σημαντικά κτίρια που υπάρχουν σε αυτό. Η απόφαση αυτή έρχεται σε αντίθεση με την γνωμοδότηση του τοπικού Συμβουλίου Νεωτέ-

Φωτογραφία του Σ. Χαϊδεμένου, 1996, από το αρχείο του Γ. Τσαουσάκη, Ο.Π.Π.Ε.Θ. '97.

ρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας και της αρμόδιας Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας.

Δεν κατανοούμε γιατί οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού λειτουργούν με δυσαρμονία. Υπάρχουν άραγε μνημεία και μνημειακά σύνολα δύο ταχυτήτων ανάλογα με την θέση που βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια;

Η αρμόδια Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων και το τοπικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων γνωμοδοτούν υπέρ της διατήρησης του συγκροτήματος σχεδόν στο σύνολό του, δίνοντας το περιθώριο στην ιδιωτική πρωτοβουλία να αξιοποιήσει την ιδιοκτησία της με τρόπο ώστε να διασωθεί η εικόνα του βιομηχανικού συνόλου, ενώ το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων διαφοροποιείται και εισηγείται τον αποσπασματικό χαρακτηρισμό μόνο τεσσάρων κτιρίων. Πιθανόν τα τέσσερα αυτά κτίρια να είναι τα σημαντικότερα, όμως διατηρώντας μόνον αυτά, μετά την ανοικοδόμηση της υπόλοιπης ιδιοκτησίας, δεν θα μπορέσει να διατηρηθεί η εικόνα του ιστορικού βιομηχανικού συνόλου.

Η αντιγνωμία ανάμεσα στις κεντρικές και τοπικές Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ. είναι πλέον καθεστώς. Όταν πρόκειται να αποφανθούν οι κεντρικές υπηρεσίες για τα μνημεία της πόλης μας, όλοι πλέον έχουμε συνειδητοποιήσει ότι το αποτέλεσμα είναι δεδομένο και ότι πάλι κάποιο από τα μνημεία μας θα κακοποιηθεί.

Η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού (Φ.Ε.Κ.1978/Β/30.12.2005) σχετικά με τον χαρακτηρισμό του Μύλου Χατζηγιαννάκη - Αλτιναλμάζη, θα πρέπει να επανεξετασθεί. Είμαστε υπέρ της δραστηριοποίησης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στους χώρους με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική αξία και ιστορική διάσταση. Ωστόσο η πολιτεία οφείλει να προστατεύσει τις αξίες και την πολιτιστική κληρονομιά που ενυπάρχουν στους χώρους αυτούς, ορίζοντας το σωστό πλαίσιο ανάπτυξης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, κάτι που στη συγκεκριμένη περίπτωση, κατά την άποψή μας, δεν έγινε με την δέουσα προσοχή» ■